

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Примљено	19. 3. 2019.		
Орг. јед.	Свој	Прилог	Бројност

Служби за опште и правне послове
декану Филозофског факултета проф. др Наталији Јовановић

ПРИГОВОР

на докторску дисертацију „Економски односи Краљевине Југославије и Немачке од 1929. до 1941. године“ докторанда Милене Коцић

Поштовани декане,

Обраћамо Вам се као одговорном лицу које заступа интересе Ваше установе, а поводом озбиљних пропуста који су начињени у вези са докторском дисертацијом „Економски односи Краљевине Југославије и Немачке од 1929. до 1941. године“, чији се извештај налази на увиду јавности. Како Ви председавате Наставно-научним већем Филозофског факултета у Нишу које треба да усвоји извештај комисије, чији састав чине академик, проф. др Љубодраг Димић, председник комисије; проф. др Славиша Недељковић, ментор; и доцент др Далибор Денда, члан комисије, дужни смо да Вас упознамо са недостацима како поменуте дисертације, тако и извештаја. Ово чинимо из разлога што је читавој научној јавности познато да чланови већа Одељења за историју у Нишу усвајају бланко извештаје и реферате без икаквог критичког мишљења (подсетићемо Вас само на избор др Славише Недељковића који је са збирком већ обавјављених чланака покушао да постане редовни професор, а већина на Одељењу га је у томе подржала).

Прва ствар на коју би Вам скренули пажњу јесу **некомпетентан ментор и некомпетентна комисија**. Проф. др Славиша Недељковић се у својој научној каријери, на основу библиографије са којом смо упознати (видети: COBBIS), никада није бавио темама које су у вези са Општом савременом историјом. Хронолошка горња граница његових истраживања завршава се са 1912. годином и односи се искључиво на националну историју, као и историју Срба у Османском царству до ослобођења. Нема ниједан једини рад посвећен економским односима Југославије и Немачке, не зна немачки језик, није истраживао у немачким архивима, па се поставља питање шта га је (осим уже научне области) навело да кандидаткињи зада овако обимну и захтевну тему, коју ни сам, видећемо из приложеног, није могао да контролише.

Комисија за одбрану докторске дисертације састоји од свега три члана, од којих су два потпуно некомпетентна. Поред некомпетентног ментора, други некомпетентан члан је доцент др Далибор Денда. Он се бави војном историјом и једино што га донекле повезује са темом коју обрађује докторанд је његова докторска дисертација „Југословенска војска и

Трећи Рајх 1933-1941“, одбрањена на Универзитету у Београду 2016. године. Као што се из наслова види, доц. др Далибор Денда третира војне, а не економске односе, и попут проф. др Славише Недељковића, нема радове из економске историје. Као једини компетентан члан комисије може се навести академик, проф. др Љубодраг Димић. Ово не би представљало проблем да се ради о петочланој комисији за одбрану дисертације у којој постоји већина компетентних чланова, али у оваквом односу стручњака постоји велики проблем који доводи у питање објективност оцењивања научне вредности дисертације.

Некомпетентност ментора огледа се у следећим пропустима докторанда:

Иако списак необјављених извора делује импозантно, проблем који се јавља је **степен искоришћености архивске грађе**. Докторанд је користила изворе да би у доста наврата навела већ објављене констатације у литератури, па се поставља питање у чему је нови допринос рада. Из немачких архива коришћен је велики број података који се иначе налазе у Статистици спољне трговине Краљевине СХС/Југославије, тако да и у овом случају извори нису искоришћени за нова и непозната сазнања. У раду су често, готово до последњег слова, пренесени реферати разних оновремених институција и појединаца, али они нису критички сагледани и анализирани.

Да би списак коришћене архивске грађе из немачких архива деловао потпуно и озбиљно, **нису** (као у случају архивске грађе са простора Републике Србије) **наведени фондови и збирке из архива, већ документи појединачно**. Када су истраживања већ обављана у Politisches Archiv des Auswärtigen Amts, Berlin, остаје нејасно зашто нису коришћени фондови: Akten der deutschen Gesandtschaft in Belgrad, Handakten Clodius, Handakten Wiehl, Handelpolitische Abteilung (Ha Pol), Sonderreferat Wirtschaft, или у случају Bundesarchive, Berlin: Handelspolitische Abteilung, Reichskanzlei, јер би рад био комплетиран, а документа не би била стављена само у службу статистике.

Најслабији део искоришћених извора су новине и стручни часописи. Докторанд на више места помиње да је немачка штампа помно пратила односе са Југославијом, али у раду нема анализе ниједног чланка који то потврђује. Такође, обиље југословенских стручних часописа из времена Краљевине Југославије заступљено је само преко Народног благостања (које није искоришћено колико података пружа), док веома вредних чланака других часописа, које су писали експерти и судеоници догађаја које рад обрађује (попут Југословенског Лојда, Економиста, Банкарства), нема. Стиче се утисак да ментор није озбиљно ни прочитао дисертацију, јер у извештају помиње коришћење штампе, која је заправо у раду врло мало заступљена.

Приликом писања одређених поглавља докторанд је користила као главну срж радове из опште литературе (попут књиге Чедомира Попова „Од Версаја до Данцига“) и на већ изнете констатације уклапала радове из стручне литературе и извора. Са друге стране, томе су послужили и радови Бошка Ђорђевића и Лепосаве Цвијетић, тако да **дисертација не носи личну ноту кандидата, већ су поглавља компилација радова поменутих**.

Нечувено је то што ментор није упутио кандидата на савременија истраживања и литературу (мада се то може оправдати његовом некомпетентношћу и потпуним

непознавањем теме). Докторанд је свакако морала да користи докторску дисертацију готово истоветног наслова „Economic Relations between the Third Reich and Yugoslavia 1933–1941“, Перице Хаци-Јованчића, одбрањене на Кембриџу 2018. године, што би био далеко бољи избор од радова горепоменутих аутора. Из наведеног, јасно је да у дисертацији нема дубље анализе архивске грађе, која би требало да буде основа истраживања, али је још забрињавајућа и чињеница да је пре само годину дана одбрањена готово идентична тема, чији су резултати доступни у електронској форми, о чему нема помена у докторској дисертацији рађеној под менторством др Славише Недељковића. Управо супротно, у извештају који су потписали сви чланови комисије, тврди се да је ова тема „недовољно истражена“.

Ментор се није на озбиљан начин бавио ни композицијом доктората. Примера ради, у структуралном погледу поставља се питање да ли је поглавље „Трговински уговор између Краљевине Југославије и Немачке из 1934. године“ заиста поглавље или је уметнуто да би се на вештачки начин подигао број поглавља. Рекло би се да оно не само да нема потпору у томе да може бити независна целина већ нема ни форму правог поглавља. По обиму је двоструко мање од осталих и очито постоји да би се повећао број поглавља у раду. Уз то, централни део овог поглавља представља потпоглавље готово идентичног назива.

Скромни закључак, на свега нешто више од четири стране, урађен је у форми школског рада, без критичког апарата и потребе да се изнети ставови додатно потврде. Неки наводи изнети у закључку су контрадикторни (попут, за докторанда зачуђујуће брзе обнове економске сарадње Немачке и Југоистока после Првог светског рата, мада је сам докторанд свестан компатибилности привреда, или да је Краљевина СХС састављена од области, па и простора Краљевине Србије, које су традиционално економски биле везане за Средњу Европу, да су репарације у природи биле начин бржег опоравка, али и могућности да се немачка привреда поново стави у мирнодопски режим рада).

У раду нема квалитативних новина, већ се третирају питања која су на исти начин већ обрађена у литератури. Стиче се утисак да је постављен увод, али да тема није разрађена и да је дисертација урађена на брзину (о чему говоре и технички пропусти који су јасно уочљиви), тако да се не може рећи да даје нова и квалитативна сазнања. Ову констатацију поткрепљује и извештај о урађеној дисертацији који осим општих места и флоскула не говори конкретно ништа о њеном доприносу науци. Рецимо у поглављу извештаја који треба да покаже значај и научни допринос резултата дисертације стоји: ... *Приликом писања докторске дисертације кандидаткиња је користила необјављене и објављене историјске изворе, штампане као историјски извор, и домаћу и страну литературу, што јој је омогућило да прикаже поједине недовољно истражене аспекте југословенско-немачких економских односа током тридесетих година 20. века и тиме унапреди постојећа сазнања о теми којом се докторска дисертација бави...*

Политика којом се руководи веће Одељења за историју Филозофског факултета у Нишу довела је дотле да рад једног успешног студента, који је судећи према подацима из извештаја на свим нивоима студија имао изузетно висок просек, лошим избором ментора, лоше постављеном темом и лошим вођењем током израде, резултира докторском дисертацијом лишеном било какве научне вредности.

Познавајући начин рада Одељења за историју у Нишу, које некритички прихвата све и свашта, молимо Вас, као председника Научно-наставног већа Филозофског факултета, да размотрите приговор, вратите рад на озбиљну дораду и својом научном репутацијом и угледом који имате омогућите да се изабере компетентан ментор и формира компетентна комисија.

др Зоран Милорадовић
Чика Љубина 18-20
11000 Београд